

5 “ตอนนี่กล้าถามเด็กตรงๆ ว่าป้องกันหรือเปล่า..” สมาคมสถานภาพสตรี กรุงเทพ

นางสมฤดี ปิ่นแก้ว ครูมัธยม โรงเรียนวัดลาดพร้าว จ. กรุงเทพ และ แกนนำในโครงการ "จัดตั้งเครือข่ายแกนนำเยาวชน" ของสมาคมส่งเสริมสถานภาพสตรีฯ

อะไรที่ทำให้ครูเปลี่ยนวิธีคิดวิธีสอนเรื่องเพศศึกษาในโรงเรียน

"ไม่มีอะไรยากไปกว่าการเปลี่ยนทัศนคติและความเชื่อที่เรามีมาตั้งแต่เด็ก ครูใช้เวลา 2-3 ปีกว่าจะคุ้นและสามารถพูดเรื่องเพศต่อหน้าเด็กนักเรียนได้อย่างไม่เคอะเขิน ไม่ใช่ที่เราไม่เห็นความสำคัญของการป้องกันการตั้งครรภ์ในวัยเรียน แต่เราไม่ได้ถูกสอนให้มาพูดเรื่องเพศในที่สาธารณะ ยิ่งให้มายืนสาธิตการใช้ถุงยางอนามัยและยาคุมกำเนิดยิ่งไม่เคยมี แรกๆ รู้สึกเขินมาก ความมั่นใจไม่รู้หายไปไหนหมด มันไม่เหมือนสอนวิชาประวัติศาสตร์หรือสังคมศึกษา แต่ตอนนี้เราชินพูดได้อย่างมั่นใจ"

"ถ้าสมาคมส่งเสริมสถานภาพสตรีฯ ไม่ได้มาอบรมวิธีสอนสุภาพอนามัยทางเพศให้กับเด็กนักเรียน อย่างมากเราก็คงสอนแบบเป็นทฤษฎี ยืนเด็กเซอร์พูดไปปรกติ แต่เมื่อมาอบรมก็พบว่าวิธีสอนที่ได้ผลดีที่สุดคือให้เด็กเรียนรู้ด้วยตัวเอง เมื่อจำเป็นจะได้นำไปใช้ได้ โดยที่มีครูเป็นคนนำทำกิจกรรม คอยแนะนำและดูอยู่ใกล้ๆ เพราะถ้าครูไปยืนเฝ้าจับบอกเขาแทนที่จะทำหน้าที่เป็นวิทยากรกระบวนการ เด็กจะไม่กล้าเป็นตัวของตัวเอง เด็กจะพูดในสิ่งที่ครูอยากได้ยิน แทนที่จะพูดในสิ่งที่เขาคิดจริงๆ แต่ถ้าเราปล่อยให้เด็กสื่อสารกันเองขณะเรียนรู้ผ่านกิจกรรม เราจะทราบว่าเด็กคิดอะไร รู้สึกอย่างไร ตรงไหนที่เขามีความเชื่อความเข้าใจผิดๆ เรื่องเพศ เราจะได้แนะนำแก้ไขได้ตรงจุด ที่สำคัญครูต้องเป็นฝ่ายฟังเด็กให้มากและไม่ด่วนตัดสินเขา"

เมื่อครูเปิดใจรับฟังเด็ก เรื่องเพศก็เป็นเรื่องปกติ ธรรมดา

"เมื่อก่อนยอมรับไม่ได้เลยที่ได้ก้มอ้มมีแฟนแต่เดี๋ยวนี้ยอมรับได้แม้จะไม่ได้ส่งเสริม ตอนนี่กล้าถามเด็กตรงๆ ว่าป้องกันหรือเปล่า รับได้ที่เขามีแฟนและอาจมีเพศสัมพันธ์ แต่ต้องป้องกันและไม่ให้เสียการเรียน เราต้องยอมรับว่าสังคมเปลี่ยนไป เด็กสมัยนี้เป็นหนุ่มเป็นสาวเร็วขึ้น มีสื่อกระตุ้นอารมณ์ทางเพศรอบตัวมากขึ้นและเข้าถึงง่ายแค่ปลายนิ้วสัมผัส และพอมีวัยรุ่นนทำกันมากๆ เข้า ก็มีคนตามมากลายเป็นกระแส ไม่ว่าเราจะทำใจรับได้หรือรับไม่ได้ นี่คือความจริงที่เกิดขึ้น ถ้าเราไม่ให้ความรู้เรื่องสุภาพอนามัยทางเพศที่ถูกต้องกับเด็กนักเรียนเขาก็ต้องไปหาคำตอบที่อื่นอยู่ดีหรือไม่หาเลย ซึ่งอาจนำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ปลอดภัยหรือการตั้งครรภ์ที่ไม่พร้อม"

คุยเรื่องเพศผ่านเพื่อน ช่วยให้ครูเข้าใจปัญหาและหาวิธีแก้ไขได้เร็วขึ้น

"การทำงานเรื่องเพศในโรงเรียนไม่ง่ายเลย เพราะเป็นเรื่องละเอียดอ่อนและส่วนตัวมาก ประสพการณ์ชี้ให้เห็นว่าเด็กกล้าเปิดเผยปัญหากับเพื่อนมากกว่ากับครู โรงเรียนจึงจำเป็นต้องมีแกนนำนักเรียนที่ทำงานร่วมกับครู เวลามีปัญหาอะไรขึ้นมาเด็กรู้ก่อนครูเสมอ อีกอย่างเด็กใช้เวลาอยู่กับเด็กด้วยกันมากกว่าและมีจำนวนมากกว่า เป็นหูเป็นตาให้ครูได้ การมีแกนนำนักเรียนช่วยให้ครูทำงานง่ายขึ้นและเด็กที่มีปัญหาาก็ได้รับการช่วยเหลือเร็วขึ้น"

"อย่างเคสล่าสุดเมื่อประมาณหลายปีมาแล้ว มีเด็กม. 3 ตั้งครรภ์กับแฟนที่อยู่อีกโรงเรียนหนึ่ง เรามีกระบวนการให้ความช่วยเหลือเด็กและสื่อสารกับผู้ปกครองอย่างนุ่มนวลที่สุด เราจะไม่ได้เด็กออกหากพบว่าตั้งครรภ์ ให้มาเรียนได้ปรกติและสามารถลาได้หากมีความจำเป็นด้านสุขภาพ เราพบว่าการสื่อสารเรื่องเพศอย่างตรงไปตรงมาให้เด็กมีข้อมูลที่ถูกต้องเพื่อใช้ในการตัดสินใจ ช่วยลดปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยเรียน เราไม่มีเคสแบบนี้มา 8 ปีแล้ว"

สอนเด็กให้ "รู้จักอย่างปลอดภัย"

"แน่นอนว่าเราไม่สามารถให้เด็กอยู่ในสายตาได้ตลอดเวลา ครูจึงมักบอกลูกศิษย์เสมอว่ารักต้องปลอดภัยและรักต้องไม่ทำร้ายตัวเองและอนาคตของตัวเอง สิ่งที่ยพยายามบอกเด็กควบคู่ไปกับการสอนสุขอนามัยทางเพศคือ "ความรับผิดชอบ" อะไรที่ทำแล้วตัวเองจะเดือดร้อนหรือคนอื่นจะเดือดร้อนหรือต้องร้อนใจตามมาแก้ปัญหาภายหลังไม่ควรทำ เพราะอย่างไรเสียเราต้องเป็นคนรับผิดชอบที่ตามมา อย่างเคสนั้นเด็กบอกว่าเสียใจที่ไปคบกับผู้ชายคนนั้นพอเกิดเหตุแฟนก็ไม่ดูแลไม่รับผิดชอบเท่าที่ควร สุดท้ายก็เลิกกันไปต่างคนต่างอยู่ เด็กต้องเลี้ยงดูคนเดียว แม่ของเด็กคือยายไม่ช่วยเลี้ยงเพราะต้องออกไปขายของทุกวัน และที่สำคัญเขาอยากได้ลูกได้เรียนรู้อะไรเรื่องความรับผิดชอบจากประสบการณ์ตรงว่าอะไรที่เค้าเลือกทำลงไป เค้าจะต้องยอมรับผลของมันที่ตามมา แม่มาบอกครูภายหลังว่าจะให้ลูกสาวเลี้ยงลูกไปพักหนึ่งก่อนแล้วค่อยให้กลับไปเรียนต่อ การยอมรับจากคนในครอบครัวสำคัญที่สุด จากประสบการณ์พบว่าถ้าคนในครอบครัวยอมรับได้เสียแล้ว คนอื่นจะคิดอย่างไรก็ไม่สำคัญ"

โครงการ "จัดตั้งเครือข่ายแกนนำเยาวชน" ของสมาคมส่งเสริมสถานภาพสตรี ในพระอุปถัมภ์พระเจ้าวรวงศ์เธอพระองค์เจ้าโสมสวลี พระวรราชทินนิตดา มาตุ มุ่งพัฒนาแกนนำนักเรียนในโรงเรียน 5 แห่งในเขตกรุงเทพและปริมณฑล เพื่อทำหน้าที่ประสานงานระหว่างครูแกนนำและเพื่อนนักเรียนในโรงเรียน เพื่อให้ครูทำงานได้ง่ายขึ้นและช่วยเหลือเด็กได้เร็วขึ้น

กิจกรรม

- "ค่ายเพื่อนใจวัยทีน" อบรมเรื่องอนามัยเจริญพันธุ์ให้กับนักเรียนชั้น ม.2 โดยมีนักเรียนชั้นม. 3 เป็นผู้ช่วยครูในการอบรม
- "พี่สอนน้อง" เพื่อให้ นักเรียนแกนนำชั้นม.2 ได้ฝึกทักษะการสื่อสารถ่ายทอดความรู้เรื่องอนามัยเจริญพันธุ์ให้กับรุ่นน้องในโรงเรียนต่อไป
- "ประสานพลังครู - พลังนักเรียน" เพื่อให้ทำงานร่วมกันได้มีประสิทธิภาพมากขึ้น
- "เสริมสร้างทักษะและพัฒนาศักยภาพแกนนำเยาวชน" จัดขึ้นเดือนละหนึ่งครั้ง เพื่อให้แกนนำได้มาพบปะ แลกเปลี่ยนความคิด และพัฒนาตัวเองในการทำหน้าที่ต่อไป

